

УДК 633.36/37:631.54

Ефективність використання трудових ресурсів у діяльності Українського інституту експертизи сортів рослин

Стефківська Ю. Л.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: stefkivskaya@ukr.net

Мета. Метою досліджень є обґрунтування напрямків роботи трудових ресурсів Українського інституту експертизи сортів рослин (УІЕСР) та удосконалення ефективності їх використання. На основі проведення глибокого аналізу чинників, що впливають на ефективність використання трудових ресурсів в УІЕСР виділено такі напрямки досліджень: вивчення складу, структури та інтенсивності руху персоналу в Інституті; оцінка забезпеченості персоналом; аналіз використання робочого часу і визначення впливу втрат робочого часу на результати роботи; аналіз продуктивності праці. **Методи.** Методика досліджень передбачає використання загальноприйнятих методів економічних досліджень та опрацювання специфічних методичних підходів: порівняння, аналізування, статистичний аналіз тощо. **Результати.** Частиною трудових ресурсів УІЕСР виступають працездатні особи, які відносяться до наукової категорії працюючих, мають науковий ступінь та вчене звання, проводять науково-технічні дослідження, пов'язані з діяльністю УІЕСР. Загальна кількість працюючих науковців в УІЕСР, а саме професорів, докторів, кандидатів наук з кожним роком зростає. Так за 2023 рік кількість кандидатів та докторів наук збільшилась на 6 осіб, порівнюючи з

2021 роком. За результатами проведеного аналізу щодо ефективного використання трудових ресурсів в УІЕСР за 2021–2023 роки встановлено, що фактична чисельність працюючих змінювалась не значно. Фактична чисельність осіб у 2023 році, які мають вищу освіту збільшилась на 47 чоловік. Кількість жінок максимальна була у 2023 році, а чоловіків – у 2022 році. Найбільша кількість працівників віком від 50 років спостерігалась у 2021 році. Впродовж 2022–2023 років чисельність працюючих осіб більш 50 років зменшувалась, що говорить про залучення до роботи молодих фахових спеціалістів-агрономів для ефективного проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин на земельних ділянках філій УІЕСР. **Висновки.** Проведені дослідження трудових ресурсів УІЕСР показали, що джерелом ефективного забезпечення Інституту кваліфікованими кадрами та ключовими особливостями формування грамотного трудового потенціалу стає можливим завдяки врахування інституційних, демографічних та мотиваційних показників. Інституційні показники характеризують форму зайнятості та умови використання праці, демографічні – формують основні кількісні обмеження трудового потенціалу, мотиваційні показники характеризують рівень зацікавленості працівників у результатах праці.

Ключові слова: трудові ресурси; ефективне використання; науково-кваліфікаційний рівень; професійна підготовка; дослідження; діяльність.

Uliya Stefkiivska

<https://orcid.org/0000-0002-5679-0377>

УДК 633.14

Продуктивність і якість зерна жита посівного (озимого) (*Secale cereal L.*) за різних ґрунтово-кліматичних умов вирощування

Топчій О. В.*, Ляшенко С. О., Іваницька А. П., Смульська І. В., Михайлик С. М.

Український інститут експертизи сортів рослин вул. Горіхуватський шлях, 15 м. Київ, 0304, Україна,
*e-mail: otorchiy1992@gmail.com

Мета. Здійснити комплексне вивчення та оцінювання нових сортів жита посівного (озимого)

мого) (*Secale cereale L.*) за основними господарсько-цінними показниками, а саме урожайністю, вмістом білка та числом падіння залежно від ґрунтово-кліматичної зони. **Методи.** Польо-

Oksana Topchii

<http://orcid.org/0000-0003-2797-2566>

Svitlana Liashenko

<https://orcid.org/0000-0002-6371-230X>

Alla Ivanitskaya

<https://orcid.org/0000-0003-3987-4728>

Ivanna Smulska

<https://orcid.org/0000-0001-9675-0620>

Svitlana Mykhailyk

<https://orcid.org/0000-0001-9981-0545>

вий, лабораторний, порівняння та узагальнення. **Результати.** Досліджено господарсько-цінні ознаки нових сортів жита посівного озимого 'SU Baresi', 'SU Perspectiv', 'Lunator', 'Reflektor', 'KWS Gilmor', 'KWS Pulsor', що внесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2023 році. Дослідження здійснювали в межах ґрунтово-кліматичних зон Лісостеп, Полісся у 2022–2023 роках. Встановлено, що урожайність сортів жита посівного за роки експертизи була вищою у зоні Лісостепу, у середньому 6,84–9,98 т/га і перевищувала врожайність, отриману в зоні Полісся – 5,23–8,34 т/га. Найвищу врожайність за роки досліджень мали сорти 'SU Perspectiv' – Лісостеп (9,98 т/га), Полісся (7,87 т/га), 'KWS Gilmor' – 9,19–7,85 т/га, 'KWS Pulsor' – Лісостеп (9,55 т/га) та 'SU Baresi' – Полісся (8,34 т/га). Найменш продуктивними були 'Lunator' – 6,84–5,23 т/га та 'Reflektor' – 7,99–6,16 т/га. За показниками якості, а саме за вмістом білка переважали сорти 'Lunator' – Лісостеп (11,0%), Полісся – (10,3%) та 'Reflektor' – (10,0%), (9,6%). У решти сортів в зоні Лісостепу вміст білка 9,2–9,3%, в зоні Полісся – 8,4–8,7%.

Відповідно до класифікатора показників якості ботанічних таксонів, сорти яких проходять експертизу на придатність до поширення, серед досліджуваних сортів лише 'Lunator' в обох ґрунтово-кліматичних зонах та 'Reflektor' в зоні Лісостепу має середні (10,0–12,9%) значення вмісту білка, решта сортів має низький (<9,9%) вміст. На хлібопекарські якості зерна жита впливає показник числа падіння, який характеризує якість зерна, стан вуглеводно-амілазного комплексу (активність альфа-амілази) та для забезпечення хлібопечення має становити 80–200 с: висока активність (<80 с), середня (80–200 с), низька (>200 с). **Висновки.** За результатами досліджень встановлено, що вміст білка найвищий у сортах 'Lunator' та 'Reflektor'. Досліджувані сорти жита не придатні для хлібопечення, оскільки мають низьку активність альфа-амілази, в середньому 213,8–311,3 с. Однак, лише сорт 'Lunator' в Лісостеповій зоні виявився найкращим та має оптимальні значення – (198,4 с).

Ключові слова: вміст білка; число падіння; активність альфа-амілази.

УДК 579.64+631.4+631.8

Ефективність органо-мінерального добрива Diamond Grow марки Humi[K] на овочевих культурах

Ткач Є. Д.*, Бунас А. А., Дворецький В. В., Дворецька О. М.

Інститут агроекології і природокористування НААН України, м. Київ, Україна *e-mail: bio-206316@ukr.net

Мета. Одним із надійних шляхів забезпечення сільськогосподарських культур поживними речовинами впродовж вегетаційного періоду, а отже і отримання якісних та високих врожаїв, є внесення добрив. Визначити ефективність застосування органо-мінерального добрива Diamond Grow марки Humi[K] при вирощуванні овочевих культур, а саме томатів. **Методи дослідження.** Польові дослідження виконувалися загальноприйнятими методами в умовах Правобережного Лісостепу України (Київська обл., Сквирська дослідна станція органічного виробництва Інституту агроекології і природокористування НААН). Дослідження проводились на рослинах томату сорту 'Віраж'. Площа дослідних ділянок – 25 м², повторюваність 3 разова. Фенологічні параметри рослин (висота рослин, площа листової поверхні), врожайність і якісні показники плодів томату (вміст вітаміну С, ка-

ротин, кислотність та ін.) визначали загальноприйнятими методами в Інституті агроекології і природокористування НААН, (Випробувальна лабораторія «Відділ агроекології і біобезпеки» Атестація № 202158 від 15.04.2021 р.). **Результати.** Застосування органо-мінерального добрива Diamond Grow марки Humi[K] за передпосівного оброблення насіння в нормі 200 г/т насіння та підживлення і фертигація культури в період вегетації в нормі 100 г/га та 0,1 кг/м³ води показало позитивні результати відносно росту та розвитку рослин томату. Застосування органо-мінерального добрива Diamond Grow марки Humi[K] сприяли збільшенню висоти рослин – на 10,6%, діаметра стебла – на 27,6%, площі листків – на 8,9% відповідно. Урожайність становила 43,7 т/га, що було на 9,5% більше ніж на рослинах контрольного варіанту, де не застосовували оброблення. Фіксували також збільшення середньої маси плоду – на 7,9%, вміст сухої речовини становив 7,2%, що на 0,7% більше порівняно з контролем. Вміст цукру, вітаміну С та каротину мали аналогічну тенденцію до збільшення, кислотність плодів збільшилася на 0,14%. **Висновки.** У результаті дослідження встановлено ефективність застосування органо-мінерального добрива Diamond Grow марки Humi[K] на рослинах томатів. Виявлено, що передпосівне оброблення насіння томатів досліджуваним до-

Yeuheniia Tkach

<https://orcid.org/0000-0003-4806-7004>

Alyona Bunas

<https://orcid.org/0000-0002-0666-1956>

Volodymyr Dvoretzkyi

<https://orcid.org/0000-0001-8427-7813>

Olena Dvoretzka

<https://orcid.org/0000-0002-7301-8792>